

تحول برنامه ریزی شهری در اروپا و ایران

اختلاف نظر و اتفاق نظری که بین متخصصان و سیاستمداران و صاحب نظران، در زمینه‌ی روشها و اصول برنامه ریزی شهری در کشور ما وجود دارد و نشان از پویایی و پیشرفت این حرفه و نظام دارد، برخاسته از مباحث و دوره‌های برنامه ریزی شهری در اروپا و دیگر کشورهای پیشرفته در امر برنامه ریزی شهری است، هر چند که متخصصان و پژوهشگران ما پیشرفت بسیاری در جهت بومی‌کردن این مفاهیم و اصول داشته‌اند. در این نوشتار، تحول روش‌ها و اصول برنامه ریزی شهری در اروپا و به دنبال آن در ایران به نقل از یک انجمن صنفی در اروپا و یک پژوهشگر در ایران به رشته تحریر درآمده است. انجمن بین‌المللی برنامه ریزان شهری و منطقه‌ای (Isocarp) انجمن صنفی است که در سال ۱۹۶۵ تاسیس شده و مرتباً در زمینه‌ی تجربیات و یافته‌های اعضای خود پژوهش و بررسی و گردهم آیی انجام داده است. گزارش زیر که بخشی از آن ترجمه شده است گزارش هزاره‌ی این انجمن در سال ۲۰۰۰ است و

یافته‌های متفاوتی را درباره‌ی آینده برنامه ریزی ارائه کرده است. اصل گزارش تحت عنوان

Finding for the future IsoCarp Millenium Report و مقالات و مطالب دیگر در سایت www.isocarp.org قابل مشاهده است. بخش نخست با عنوان تحول برنامه ریزی شهری در اروپا توسط شه‌ریار زرین ترجمه شده و بخش دوم درباره ایران از پایان نامه دکتری آقای واران مرادی مسیحی انتخاب شده که بخش‌های دیگری از آن تحت عنوان برنامه ریزی استراتژیک و کاربرد آن در شهرسازی ایران به صورت کتاب توسط انتشارات شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری در سال ۱۳۸۳ چاپ و منتشر شده است.

!

تحول برنامه ریزی شهری در دنیای صنعتی

نگاهی کوتاه به دوران‌های تاریخی

نگاه به تاریخ برنامه ریزی شهری در اروپا سه تغییر عمده را در برنامه ریزی نشان می‌دهد.

■ در دهه‌های اول قرن بیستم نظام برنامه ریزی شهری در اروپا و آمریکا با تعاریف مخصوص به خود از اقدامات و اهداف و ارزشهای این نگرش، پایه گذاری شد. این نظام در پی آن بود که در مقابل روند تحول طبیعی شهرها به عنوان یک راهنما عمل کند و با انجام مطالعات دقیق درباره‌ی فضا و مکان و وابستگی‌های آن به پدیده‌های بیرونی دیگر، به جای انجام یک کار ماهرانه و مهندسی و یا رضایت خاطر از وضعیت بهداشتی و اقتصادی مثل یک سازمان اجتماعی و انجام نوعی کار هنرمندانه عمل کند.

■ در سالهای ۱۹۶۰ این تفکر با مشکل مواجه شد چرا که دیگر چیزی به عنوان « تحول طبیعی » وجود نداشت و توسعه‌ی اقتصادی و اجتماعی مدتها بود که با برقراری نظام‌های مالیاتی و دیگر مقررات سیاسی از حالت طبیعی خارج شده و دستکاری

شده بود و دیگر امکان نداشت که توسعه فضایی، جدا از سیاستهای اقتصادی - اجتماعی در نظر گرفته شود. متعاقباً ایده جدید برنامه ریزی جامع پدیدار شد: برنامه ریزی فضایی به عنوان بخش یک پارچه و هماهنگی از سیاست‌های اجتماعی فراگیر، که با اعتماد به نفس بالایی در قابلیت سازمان دهی کلیه‌ی امور دیگر مثل تئوری‌های برنامه ریزی، کیفیت محیطی و اقدامات اجرایی همراه بود.

■ در دهه هفتاد چشم انداز تقلیل تدریجی منابع و محدودیت‌های رشد، اعتماد به نفس لازم برای ترسیم آینده در پیشنهادات شهرسازی را خدشه دار کرد. انتظاراتی که در رویکردهای با شیوه برنامه ریزی جامع قرار داشت و اقدامات یکپارچه لازم برای این کار، به طور روز افزون با ناامیدی و ناکامی مواجه شد. نتیجه این بود که از جاه طلبی‌های قبلی برای جامع بینی صرف نظر شد و به جای آن؛ انعطاف پذیری، گامهای کوتاه، برگشت پذیری و رویکردهای محتاطانه، عبارات کلیدی نگرش جدید شد. ملاحظات اکولوژیکی به جای گسترش‌های وسیع قرار گرفت و به تعبیری یک عقب نشینی صورت گرفت و تئوری‌های برنامه ریزی

به سمت عمل‌گرایی سوق پیدا کردند. این وضعیت همراه با این موضوع بود که، دیگر اقدامات عمومی به تنهایی نمی‌تواند کافی باشد و باید نهادهای خصوصی از طریق اعمال مقررات زدایی، تشویق به مشارکت شوند.

اصول برنامه ریزی و برنامه‌های پژوهشی از ۱۹۶۷ به بعد

تغییر سریع جوامع و نیازهای آنان، تأثیر مهاجرت مردم به شهرها، یکنواخت شدن روز افزون شیوه‌ی زندگی و رشد نیاز به زمین باعث شد که هدف اصلی برنامه ریزی ایجاد شرایطی برای ارتقاء کیفیت زندگی شود تا طی آن توسعه جامعه و آحاد آن میسر باشد. اصول برنامه ریزی به موارد زیر قابل تقسیم گردید:

- انطباق شرایط ویژه محلی و منطقه‌ای.
- تحلیل و بررسی روندهای توسعه در گذشته و در صورت امکان پیش بینی آن در آینده برای اجتناب از گسست توسعه.
- تجهیز مکان‌ها و عرصه‌های شهری تابع مستقیمی از حفظ تعادل اکولوژیکی و کیفیت منظر شهری شدند.
- وابستگی متقابل مناطق شهری و روستایی که مکمل یکدیگر بودند.
- وجود طیف وسیعی از انتخاب شغل در مراکز شهری برای جمعیت ساکن و هم چنین جمعیت مناطق حوزه نفوذ خود.
- حفاظت از میراث تاریخی.
- حفاظت از فضاهای باز برای تامین امکان توسعه آینده.

از:	به:
باغ شهر	مرکز شهر
گسترش ساخت و سازهای جدید	حفاظت و نوسازی
ساده کردن برنامه ریزی به یک معماری بزرگ	درک شهر به عنوان یک سیستم اجتماعی و اقتصادی
خلق و کنترل تمامی محیط	پذیرش تنوع و « اتفاقات خوش آمد »
طرح جامع یا « حرف آخر »	طرح با سیاست انعطاف پذیری
برنامه ریزی از بالا به پایین	فرآیند برنامه ریزی به عنوان نتیجه‌ی مشارکت
محصولات برنامه ریزی طبق مقررات طراحی	فرآیند طراحی به عنوان نتیجه‌ی مشارکت
کنترل بوسیله "مطابقت با نقشه"	تحلیل تأثیرپذیری شهری
جداسازی کاربریها برای منظوره‌های بهداشتی	کاربری مختلط برای تنوع اجتماعی
اعتماد به کامپیوتر و شیوه‌های کمی	بی‌اعتمادی به برنامه ریزی‌های بر اساس مدلسازی
شیوه‌های کمی	رویکردهای کیفی
طراح برنامه ریز تنها تخصص دست اندر کار برنامه ریزی	دیدگاههای گروهی و مسئولیت طیف وسیعی از نظامها در تولید محصول
به دنبال یک سیمای جدید جالب ولی ساده شده	انکشاف در تنوع موجود
تکنولوژی صنعتی	تکنولوژی الکترونیک
انرژی ارزان	انرژی گران
نظام‌های مرکزی	نیاز به تمرکز زدایی
اتفاق نظر روی تعاریف	نقش جدید متخصص‌ها به عنوان هماهنگ کننده‌ها ، مذاکره با مشاوران
خدمات بر عهده شهرداری	شهرداری به عنوان یک ستاد شهری

نتیجه گیری

به طور کلی، قابل پذیرش است که برنامه ریزی کالبدی و اقدامات برنامه ریزی، نتایج وسیعی در بسیاری از کشورهای دنیا داشته است. در حال حاضر تغییرات گوناگونی در جوامع به وقوع پیوسته است. نقش و موقعیت و کارایی برنامه ریزی باید مورد ملاحظه قرار گیرد. بنابراین انتظارات و نیازهای دیگری از برنامه ریزی مورد نظر است. از میان آنها به موارد زیر می‌توان اشاره کرد:

- نظام برنامه ریزی باید در برخی کشورها تقویت شود. تقویت باید در جهت اقدامات برنامه ریزی و تحقق آن باشد: سیاست کاربری زمین، مقررات ساختمانی، مالکیت، ثبت اسناد و معاملات
- در برخی کشورها مقررات زدایی در بعضی زمینه‌ها لازمه تقویت کارایی برنامه ریزی است.
- چشم اندازهای بلند مدت برای پروژه‌های ساخت و ساز و توسعه، زمینه یکپارچگی بهتری فراهم می‌کند.
- از بعد روانی، نقش و موقعیت برنامه ریزان احتیاج به تغییر و ارتقاء کیفیت دارد: نقش عملیات اجرایی، مدیریت و هماهنگی احتیاج به تقویت از طریق آموزش مستقیم و در خلال فرایند برنامه ریزی دارد.
- تعادل بهتر و مناسب‌تر باید از طریق مذاکره بین علایق بخش

تغییر عمده در برنامه ریزی شهری از سال ۱۹۶۷

در جستجوی تعادل در یک دنیای پویا

ما در یک دنیای پویا زندگی می‌کنیم که یافتن تعادل بین تمایلات مخالف مردم و نهادها، روز به روز مهم تر می‌شود:

- تمایلات عمومی و فردی در مقابل هم و یا در کنار هم
 - پتانسیل‌های اکولوژیکی یا اقتصادی
 - نیازهای اغنیا یا فقرا
 - چیدمان چند عملکردی یا تک عملکردی
 - برنامه ریزی بلند مدت یا اقدامات کوتاه مدت
 - علایق فردی یا جمعی
 - رشد سریع یا برنامه ریزی برای توسعه‌ی محدود متوازن
- هیچ کس نمی‌تواند جواب کلی به این سوالات بدهد باید به چند منظوره بودن جامعه و تقابل‌های درون آن واقف باشیم.
- جستجوی تعادل اگر که آن را به ساختار دهی یا ساختار زدایی از محیط اطراف خود مربوط بدانیم. به نظر می‌رسد که پایه اصلی و سنتی حرفه برنامه ریزی است گر چه برخی موارد اساسی وجود دارد که اکنون شاخص شده‌اند و چنین می‌توان آنها را بیان کرد:
- توسعه اقتصادی در مقیاس جهانی، جابجایی نیروی کار، سرمایه، مواد اولیه و دانش را در بر دارد. دنیا دارد به یک دهکده جهانی تبدیل می‌شود. مناطق شهری برای شبکه‌های رقابتی و متعامل دنیا حکم آجرهای ساختمانی را دارد. افتراق و ویژگی‌های مناطق شهری در این دوران اهمیت بیشتری پیدا کرده‌اند.
 - مهاجرت، بی‌کاری و فرد گرایی باعث فشار روز افزونی از بعد اجتماعی و فرهنگی شده‌اند. باتوجه ویژه به هویت‌های شهری در این چیدمان چند فرهنگی کنونی، جوامع شهری روز به روز اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. تقویت سازمان اجتماعی و روح شهری به طور ویژه به ارتباطات همسایگی بستگی دارد.
 - در قلمرو کالبدی، فشار برای پذیرش مسئولیت‌های زیست محیطی در حال افزایش است. در عین حال یک فشار سیاسی هم برای نوسازی شهری در بافتها و مناطق در حال پسررفت وجود دارد. موارد زیست محیطی همانطور که در شهرها مهم هستند در مناطق روستایی نیز اهمیت دارند.

تحول برنامه ریزی شهری در ایران

سیر تحولات برنامه ریزی شهری در ایران طی یک قرن اخیر، که مقارن با ورود کشور به عصر سرمایه داری و مدرنیزاسیون است را می‌توان به چهار دوره تقسیم نمود. تقسیم دوره‌ها بر اساس نقاط عطفی می‌باشد که در نحوه مداخله در برنامه ریزی فضایی شهر به وقوع پیوسته است. این دوره‌ها عبارتند از:

دوره اول - آشنایی با شهرنشینی جدید (دوره قاجار تا اواسط پهلوی اول، ۱۳۱۰)

در این دوره عملاً "ایران به دنبال ارتباطاتی که با دنیای غرب از دوران صفوی شروع کرده بود، اندک اندک با نظام سرمایه داری ارتباط برقرار می‌نماید و به موازات اقتصاد و فرهنگ، از لحاظ مدیریت شهری و شهرسازی نیز پا به عرصه مدرن می‌گذارد. در این دوره اولین مظاهر تمدن صنعتی مثل کارخانه، تلگراف،

خصوصی و عمومی باشد.

- تعامل مفیدتر بین سیاستمداران، متخصصان و شهروندان
- لازمه رسیدن به یک حمایت و دل مشغولی صمیمانه است.
- در حالی که فرآیند برنامه ریزی در حال پیشرفت است، تفاهم بین کنشگران و مشارکت کنندگان باید ارتقاء یابد.
- باید به یک تعادل بین اهداف اقتصادی، اکولوژیکی و اجتماعی رسید به نحوی که یک توسعه فضایی پایدار بدست آید.

از اقدامات شهرسازی عمده این دوره احداث خیابانها و میداين وسيع در مركز شهر و محلات قديمي آن، احداث خيابانهاي كمربندي، تخریب محل‌های غیرقابل اصلاح و زیباسازی ساختمان‌ها به ویژه جداره‌های قابل رؤیت شهر می‌باشد.

در تیرماه ۱۳۲۰ قانون اصلاحیه‌ای تحت عنوان قانون توسعه معابر تهیه گردید، اما با شروع جنگ جهانی دوم، درگیری کشور در این جنگ و سقوط رضا شاه، اقدامات اصلاحی مربوط به شهرداری‌ها و برنامه ریزی شهری برای مدت چند سال متوقف ماند. در این دوران علاوه بر مداخلات شهرسازی، اقداماتی در زمینه زیرساختهای کشور و گسترش تأسیسات و تجهیزات جدید شهری به عمل آمد.

فعالیت در زمینه برنامه ریزی شهری بعد از مدتی وقفه، با ظهور و تثبیت حکومت پهلوی دوم دوباره شدت گرفت و لایحه قانونی تملک زمین برای اجرای طرحهای شهری و اقدامات عمرانی از قبیل احداث تأسیسات شهری و تجدید بنای محلات قدیمی در نحوه تصرف زمین نیز در سال ۱۳۳۹ به تصویب رسید. قانون مذکور در سال ۱۳۴۱ به شکل جامع‌تر و تحت عنوان "طرح‌های گذربندي و شبکه بندی شهرها" مطرح گردید که در این سال با امضای قراردادی میان هیأت عمران بین المللی آمریکا و وزارت کشور، اولین گروه از مستشاران آمریکایی تحت عنوان "گروه صلح" وارد ایران و در وزارت کشور مشغول فعالیت شدند.

گروه فوق، برای اکثر شهرهای کشور، طرح شبکه بندی و گذربندي تهیه کردند. در طول اجرای برنامه دوم عمرانی کشور

درشکه، واگن اسبی، راه آهن، اتومبیل، بیمارستان، دارالفنون و غیره به جامعه ایران، که اکثریت غالب مردم آن روستانشین بودند، راه پیدا کرد. به دنبال این تحولات، اولین تغییرات مدیریتی-کالبدی نیز در شهرهای بزرگ ایران، مثل تصویب قانون شهرداریها در سال ۱۳۸۶، بلوارسازی، خیابان کشی، کوشک سازی، احداث پارک و مانند اینها پدیدار شد. به ویژه شهر تهران به عنوان پایتخت کشور، با تقلید از الگوی پاریس رو به توسعه و نوسازی گذاشت.

نقطه اوج این دوران تصویب قانون بلديه و به دنبال آن تشکیل سازمان بلديه و انجن شهر بود. و بدین ترتیب مداخله در برنامه ریزی و مدیریت شهری بر عهده بخش عمومی و به ویژه دولت قرار داده می‌شود.

دوره دوم - اولین اقدامات مدرن در شهرسازی (۱۳۱۰-۱۳۴۵)

فعالیت‌های نوسازی و بهسازی در شهرهای ایران عمدتاً از سال ۱۳۱۰ شروع شد و با تصویب قانونی در خصوص احداث و توسعه معابر و خیابانها، در آبان ماه ۱۳۱۲، جنبه قانونی به خود گرفت و دخالت در روند رشد و توسعه شهرها در حوزه وظایف دولت قرار گرفت. زمینه چنین مداخلاتی، زمینه استخدام تعدادی مهندس از خارج و تشکیل دفتری در وزارت داخله را فراهم آورد که به دنبال آن کالبد و بافت شهر برای ورود اتومبیل و زندگی مدرن اساساً شروع به تغییر نمود.

طرح‌های توسعه شهری، برقرار گردیده است. قانون نوسازی و عمران شهری در سال ۱۳۴۷ تصویب و طی آن مقرراتی در مورد ضوابط نوسازی شهرها برقرار گردید. هدف این قانون، نوسازی و عمران و اصلاحات اساسی شهرها ذکر شده است. تهیه برنامه‌های پنج ساله عمرانی و اصلاحات شهرها، ایجاد تأسیسات شهری و توسعه و اصلاح معابر، کیفیت کلی ارزیابی و پرداخت غرامت و دریافت غرامت و دریافت حق مرغوبیت به کسانی که ملک آنها تصرف می‌شود، مواردی از قانون فوق الذکر می‌باشند. قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در اسفند ۱۳۵۱ از تصویب گذشت و با تصویب این قانون، مواد ۹۷ و ۹۸ الحاقی به قانون شهرداری ملغی گردید. (پرینان، ۱۳۷۶)

با ابلاغ قرارداد تیپ ۱۲ از جانب سازمان برنامه و بودجه، تهیه طرح‌های شهری (جامع و تفصیلی) دارای قرارداد و شرح خدمات همسان می‌شود، اگر چه این قرارداد بیشتر برای شهرهایی با جمعیت حدود ۱۰۰/۰۰۰ الی ۲۵۰/۰۰۰ نفر تنظیم شده بود، اما در عمل به منظور تهیه طرح‌های شهری غالب شهرهای مراکز شهرستانهای کشور به کار گرفته شد.

در سال ۱۳۵۳ با تصویب قانون تغییر نام وزارت آبادانی و مسکن به وزارت مسکن و شهرسازی، طرح‌های شهری در ایران سه طرح «جامع»، «تفصیلی» و «هادی» را شامل شد که هر یک از طرح‌های یاد شده دارای تعاریف مشخص قانونی شدند.

طبق وظایفی که قانون تغییر نام به عهده وزارت مسکن و شهرسازی قرارداد، نهاد مذکور عهده دار تهیه طرح‌های جامع

(۱۳۴۱-۱۳۴۴) برای شهرهای اصفهان، سنندج، بیجار و ارومیه طرح‌های جامع توسط کارشناسان آمریکایی و بر اساس اصل چهار ترومن تهیه گردید.

دوره سوم - دوره طرح‌های جامع و تفصیلی (۱۳۴۵-۱۳۸۰)

طرح‌های شهری که هم اکنون در کشور متداول است در ابتدای برنامه سوم (۱۳۴۲-۱۳۴۶) شکل گرفت. در طی برنامه‌های نیمساله سوم اقدامات مربوط به تهیه ۱۷ طرح جامع شهری به عمل آمد. هفده شهر مذکور عبارت بودند از: تهران، تبریز، رشت، اصفهان، کرج، بندرانزلی، چالوس، نوشهر، سریندر، بابل، بابلسر، بندر عباس و بندر لنگه. اولین طرح جامع شهری که توسط شورای عالی شهرسازی [آن زمان] به تصویب رسید، طرح جامع بندرلنگه در سال ۱۳۴۵ بود.

قانون "اصلاح پاره‌ای از مواد و الحاق چند ماده به قانون شهرداری" در اسفند ماه ۱۳۴۵ از تصویب گذشت. اقدامات عمده‌ای که در جهت تحقق بخشیدن به اهداف برنامه ریزی شهری در ایران انجام شده است در این سال می‌باشد که ضمن مواد ۹۷ تا ۱۰۱ الحاقی به قانون مذکور، مقررات لازم در مورد تهیه طرح‌های شهری و تدوین ضوابط مربوط به آنها، تأسیس شورای عالی شهرسازی، تعیین حریم یا محدوده نظارت بر فعالیت‌ها و ساخت و سازها در شهرها، صدور پروانه نظارت ساختمانی برای هر گونه عملیات ساختمانی در محدوده خدماتی و حریم شهرها، و انطباق نقشه‌های تفکیکی با ضوابط برنامه ریزی شهری و

شهری گشت. در خصوص طرح تفصیلی با آنکه شهرداری‌ها طبق تبصره ۱ ماده ۲۳ قانون نوسازی و عمران شهری (مصوب ۱۳۴۷) مکلف به تهیه این طرح‌ها بودند، اما در عمل به دلایل مختلف وزارت مسکن و شهرسازی که از حق نظارت بر اجرای

دوره چهارم - تغییر پارادایم در مدیریت و برنامه ریزی شهری (۱۳۸۰ به بعد)

در این دوره با تصویب قانون شوراها و انجام انتخابات شوراها، توجه به شهروندان دوباره وارد معادلات برنامه ریزی و شهرسازی گردید. در شروع این دوره از ۷۲۶ شهر، تعداد ۶۹۷ شهر دارای طرح توسعه شهری، بودند. تعداد ۲۱۱ شهر دارای طرح جامع و تفصیلی مصوب یا در دست تهیه و تعداد ۴۶۸ شهرداری طرح هادی مصوب یا در دست تهیه و فقط تعداد ۴۷ شهر فاقد طرح می‌باشند. این تعداد طرح‌های توسعه شهری، در مجموع از موفقیت نسبی کمتری برخوردار و نتوانستند توسعه موزون شهرها را هدایت و زندگی شهروندان را ارتقاء دهند. بنابراین با زیر سؤال رفتن این نوع طرح‌ها و نیز شیوه مدیریت شهری که متناسب با این طرح‌های متمرکز و از بالا به پایین بود، در چند سال اخیر جستجو در جهت ارائه گزینه‌ها شروع و حتی راه حل‌هایی نیز پیشنهاد و تصویب شده‌اند از جمله تصویب طرح‌های ساختاری و طرح مجموعه‌های شهری تهران و مبادرت به انجام برنامه ریزی استراتژیک (تهران ۸۰) و برخی اقدامات پراکنده شهرسازی مشارکتی، این پایان نامه را در راستای برنامه ریزی استراتژیک نیز، می‌توان یکی از این تلاش‌ها در نظر گرفت. ■

طرح‌های تفصیلی شهری برخوردار بود، خود عهده دار تهیه این طرح‌ها نیز شد.

طرح‌های «هادی شهر» در قانون تغییر نام به منظور حل مشکلات حاد و فوری شهر و ارائه راه حل‌های کوتاه مدت برای شهرهایی که دارای طرح جامع نیستند تعریف شده بود. با تنظیم قرارداد «تیپ» از سال ۱۳۵۳ مستقیماً توسط وزارت کشور تهیه شدند.

به این ترتیب در برنامه عمرانی پنجم دستگاه‌های دولتی به طور کامل عهده دار تهیه طرح‌های شهری بر اساس شرح خدمات‌های همسان و تصویب متمرکز آن شدند و در نتیجه طرح‌های شهرسازی کاملاً به «شهرسازی آمرانه» به مرحله اجرا درآمد (مهندسان مشاور فرهاد، ۱۳۷۹).

بعد از انقلاب اسلامی، در شرح خدمات همسان تهیه طرح‌های جامع، اصلاحات و تغییراتی، اگر چه نه در محتوا بلکه در روش و مراحل تهیه و تصویب آن، به عمل آمد و با عنوان «طرح‌های توسعه، عمران، حوزه نفوذ و تفصیلی شهرها» در سال ۱۳۶۳ صورت قانونی و اجرایی پیدا کرد. به علاوه، تهیه و اجرای طرح‌های آماده سازی، احداث شهرهای جدید و اقماری در پیرامون شهرهای بزرگ از جمله اقداماتی هستند که در این زمینه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی انجام شده است.